

FJÖLRIT NÁTTÚRUFRAEÐISTOFNUNAR

1

Bergþór Jóhannsson

Tillögur um nöfn á íslenskar
mosaættkvíslir

Júní 1985

Utgefandi: Náttúrufræðistofnun Íslands
Laugavegi 105
Pósthólf 5320
125 Reykjavík

Ritnefnd: Erling Ólafsson
Bergþór Jóhannsson
Sveinn Jakobsson

 STENSILL
Fjölritun

EFNISYFIRLIT

	bls.
Agrip	4
Inngangur	5
Fylkingin	6
Flokkaheiti	7
Ættkvíslir, íslensk heiti með skýringum	7
Ættkvíslir í stafrófsröð latneskra heita	31
Ættaheiti	33
Ættbálkaheiti	33
Tegundaheiti (dæmi) í stafrófsröð íslenskra nafna ..	34
Heimildir	35

TILLÖGUR UM NÖFN A ISLENSKAR MOSAÆTTKVISLIR

Bergþór Jóhannsson
Náttúrufræðistofnun Íslands
Pósthólf 5320
125 Reykjavík

AGRIP

Settar eru fram tillögur um íslensk nöfn á allar þær 168
mosaættkvislir sem vitað er um með vissu hérlendis.

INNGANGUR

Um nokkurt skeið hef ég reynt að gefa íslenskum mosategundum íslensk nöfn. Þetta hefur reynt erfitt viðfangs og ekki er ég enn að fullu ánægður með árangurinn. Nú liggja fyrir drög að nöfnum á allar íslenskar tegundir. Það kerfi sem ég hef notað er þannig að nöfn allra ættkvísla enda á mosi. Þar sem fleiri en ein tegund er í ættkvísl er notuð sama ending á allar tegundir. Þessi ending er mynduð af fyrri lið ættkvíslarheitis eða af skyldu orði svipaðrar merkingar. Nöfn ætta og ættkvísla eru mynduð af heiti einkennis-ættkvíslar. Tillögur eru gerðar um sérstök heiti fyrir flokkana.

Tillögur minar þurfa ekki að vera endanleg niðurstaða. Eg geri ráð fyrir að aðeins nokkur hluti þessara nafna komist í notkun. Þess vegna tel ég ekki ástæðu til að birta hér tegundanöfn, nema dæmi til að auðveldara sé að átta sig á hvernig endingarnar fara í samsetningum. Þess er vænst að þeir sem hafa tillögur um betri nöfn komi þeim á framfæri svo unnt sé að bæta það sem ekki er nægilega gott. Nöldur verður ekki til neinna nota.

Aðeins örfá gömul mosanöfn eru til. Tvö þeirra eru notuð hér, barnamosi og gamburmosi. Finna má í bókum nokkrar afleitar og ónothæfar þýðingar. Verða þær ekki tiundaðar hér, því það er ekki ætlunin að gera neina sögulega úttekt, heldur aðeins að koma á framfæri þeim hugmyndum um nöfn sem á eftir fara. Til eru einnig nokkur frekar nýleg nöfn, sem annað hvort ná yfir margar tegundir, jafnvel margar óskyldar ættkvíslir eða falla ekki inn í það kerfi sem hér er notað. Nafnið sverðmosi (Askell Löve 1963) er þó undantekning. Það er gott nafn sem er notað hér. Mörg af nöfnum Helga Hallgrímssonar eru einnig notuð hér, sbr. hér á eftir.

Þrennt hefur orðið mér til hjálpar við þessar nafngiftir.

1. Eg er nokkuð kunnugur flestum íslenskum mosategundum og hef því getað notað við nafngiftirnar einhver einkenni þeirra, svo sem útlit, byggingu, blaðeinkenni eða kjörlendi.

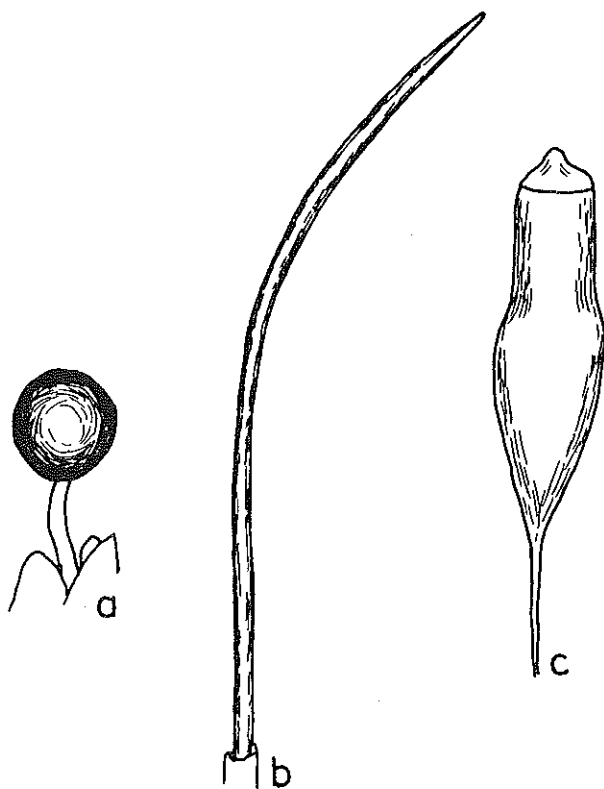
2. Helgi Hallgrímsson grasfræðingur og safnvörður hefur verið útull við að finna nöfn á íslenska mosa. Hefur hann komið með margar góðar tillögur. Er hann höfundur að mörgum þeirra nafna sem hér er að finna, t.d. brekamosi, fossmosi, hélumosi, hnokkmosi, hraukmosi, klómosi, rekilmosi, skrápmosi, taðmosi og örmosi. Fleiri hugmyndir hans eru notaðar hér, sumar að visu í breytttri mynd. Helgi hefur komið upp spjaldskrá með gömlum og nýjum mosaheitum. Helgi var svo vinsamlegur að gera fyrir mig skrá eftir spjaldskránni á Náttúrugripasafninu á Akureyri, sem hann leyfði mér að nota. Kann ég Helga bestu þakkir fyrir þetta og ekki síður fyrir hin ágætu nöfn hans og áhuga hans á þessu máli.

3. Íslensk orðabók, gefin út af Bókaútgáfu Menningarsjóðs 1983, hefur reynt mér afar notadrjúg og eru allar tilvitnanir innan gæsalappa hér á eftir teknar úr henni. Tekið skal fram að oft er aðeins tekin sú skýring orðs sem nota þarf og eru því skýringar orðabókarinnar miklu fullkomnari en þessar tilvitnanir gefa til kynna.

Teikningar eru eftir höfund. Þakkir kann ég þeim er lásu þetta handrit yfir, þeim Dóru Jakobsdóttur og Erling Ólafssyni, og einnig Helgu Valdemarsson fyrir tölvuvinnu.

FYLKINGIN

Fylkingin Brvophyta hefur hlotið heitið mosar á íslensku. Mosahéitið hefur reyndar einnig verið notað um fléttur og skófir frá fornu fari. Þetta er afar óhentugt þar sem hér er um óskyldar plöntur að ræða. Þetta er einnig óþarft. Það er alveg eins hægt, og að mínu mati mun betra, að nota hreindyraflétta í stað hreindýramosi og litunarskóf í stað litunarmosi.

1. mynd. Gróhirsliur, allar lokaðar. a: Soppmosi. Gróhirsli á stilk. Neðst sést í efstu blöðin á kynlið (Gymnomitrium corallioides). b: Hornmosi. Gróhirsli. Neðst sést sliður myndað af kynlið (Phaeoceros laevis). c: Baukmosi. Gróhirsli og efsti hluti stilks (Tetraplodon mnioides).

FLOKKAHEITI

Í því kerfi sem ég tel raunhæfast eru þrjú flokkar, Marchantiopsida, Anthocerotopsida, Bryopsida. Hér væri unnt að nota nöfn einkennisættkvíslanna og tala um stjörnumosaflokk, hornmosaflokk og hnökkmosaflokk. Slik aðferð er hentug í ættbálkaheitum en heldur óhentug í flokkaheitum. Það sem skilur þessa flokka best að er gróliðurinn. Hentugasta einkennið til aðgreiningar er gróhirsli. Hjá Marchantiopsida er stilkur gróhirsliunnar oftast langur, en alltaf skammur, veiklulegur, hálfgegnsær og hvítleitur. Gróhirsli er smá og afar einföld að gerð, kúlulaga og opnast óreglulega, rifnar oftast í sundur ofan frá í fjórar ræmur. Hjá Anthocerotopsida er stilkurinn afar stuttur og varla aðgreinanlegur frá gróhirsli, sem er langlíf, flókin að gerð og hornlaga. Hún opnast með því að klofna smám saman í tvær ræmur. Hjá Bryopsida er stilkurinn sterkbyggður, gulur, rauður eða brúnn, langlífur. Gróhirsliunnar eru langlífur, flóknar að gerð og margvislega lagaðar, en nær undantekningarlaust opnast þær með loki, sem er framan á gróhirsli.

Kenna mátti þessa þrjú flokka við lögun og gerð gróhirsliunnar (1. mynd).

Soppmosar: Marchantiopsida, með kúlulaga gróhirsli, sbr. soppur, "knöttur, bolti".

Hornmosar: Anthocerotopsida, með hornlaga gróhirsli, sbr. horn, "hyrnisstíkill eða -kvísl á höfði dýrs".

Baukmosar: Bryopsida, með gróhirsli með loki, sbr. baukur, "krukka, dós, askja" og "hyðisaldin sem opnast með loki".

ÆTTKVÍSLIR, ISLENSK HEITI MED SKYRINGUM

Hér fara á eftir tillögur um heiti á ættkvíslum íslenskra mosa. Nöfnum er raðað í stafrófsröð eftir íslensku ættkvíslaheitunum. Á eftir íslenska heitinu fer latneska heitið, síðan er gefin ending sú sem kemur á tegundanöfnin ef fleiri en ein tegund er þekkt hérlendis, og að lokum er gefinn fjöldi íslenskra tegunda af ættkvíslinni. Þegar aðeins er ein tegund innan ættkvíslar er ætlast til að notað sé sama nafn á ættkvísl og tegund.

Af mörgum ættkvíslum er nær útilokað að fleiri en ein tegund sé til hérlendis. Er í slíkum tilvikum ekki hirt um að hafa nöfnin þannig að auðvelt sé að mynda af þeim tegundarendingu, t.d. bjúgmosi, blámosi, brámosi, hlaðmosi, hraukmosi, hrisamosi, rjúpumosi, röðulmosi, sverðmosi, örmosi.

Sumar ættkvíslir sem ég tel hafa eina íslenska tegund, mundu af einhverjum öðrum mosafræðingum vera taldar hafa tvær tegundir hér á landi. Af öðrum ættkvíslum er vel mögulegt að fleiri tegundir finnist. Reynt hefur verið að haga nafngiftum í slíkum tilvikum þannig að auðvelt sé að mynda tegundarendingu af ættkvíslarheitinu, t.d. darrmosi (-darri), fannmosi (-fanni), hélumosi (-héli), kuðulmosi

(-kuðull), snúðmosi (-snúður), spengilmosi (-spengill), vöggmosi (-vöggur), þvengmosi (-þvengur), ögurmosi (-ögri).

Reynt er að gera grein fyrir nafngiftinni með því að gefa upp þá merkingu orðsins (Orðabók Menningsrjós) sem lögð er til grundvallar. Síðan er gefin ástæðan fyrir því að merking orðsins er tengd mosanum. Að lokum er gefið eitt dæmi um tegundarheiti, þannig að auðveldara sé að átta sig á því hvernig endingarnar fara í samsetningum.

Rétt þykir mér að benda á að misráðið getur verið að nota í ættkvíslarheitinu forskeyti sem henta mjög vel sem tegundaforskeyti jafnvel í mörgum ættkvíslum, svo sem engja-, fjalla-, strand-, heiða-, mýra-, lækja-, lauga-, bylgju-, hæru-, brún-, o.s.frv. Slíkt getur gert illmögulegt að nota forskeytin í tegundanöfnum.

Almosi: *Blindia*. 1 teg.

Af nafnorðinu alur, "litill stingur". Blöð mosans mjökka fram í allaga odd (2. mynd).

Angamosi: *Hygrobiella*. 1 teg.

Af nafnorðinu angi, "mjó, litil grein" og "ögn, e-ð litið". Mjög smávaxinn mosi. Áberandi eru blaðlausir eða smáblöðóttir angar eða smágreinir út frá sprotum sem bera vel þroskuð blöð.

Armosi: *Fontinalis*. 1 teg.

Af nafnorðinu á, "vatnsfall". Stór og áberandi mosi sem vex á steinum í ám.

Barðamosi: *Bartramia*. 1 teg.

Af nafnorðinu barð, "bakki á landi". Oft áberandi utan í börðum.

Barnamosi: *Sphagnum*. -buri. 27 teg.

Af nafnorðinu barn, "krakki". Barnamosi er gamalt nafn sem er eflaust dregið af notkun mosategunda af þessari ættkvísl. Fyrrum var allalengt að barnamosi væri notaður í sama tilgangi og baðmull er notuð nú.

Dæmi: Fjóluburi (*S. subnitens*).

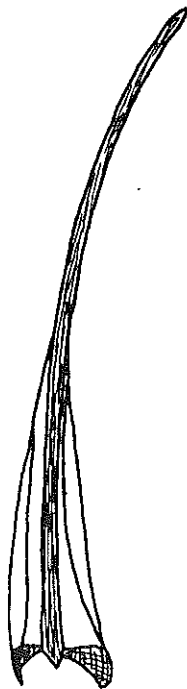
Bendilmosi: *Riccardia*. -bendill. 3 teg.

Af nafnorðinu bendill, "mjó ræma". Hvort sem þalið er mikið eða litið greindótt er það alltaf í mjóum og þunnum ræmum (3. mynd).

Dæmi: Fjaðurbendill (*R. multifida*).

2. mynd. Almosi.

Blað (*Blindia acuta*).

Bikarmosi: *Seligeria*. 1 teg.

Af nafnorðinu bikar, "staup". Gróhirslian er regluleg og upprétt og líkist bikar sem er alláberandi vegna þess hve mosinn er smávaxinn.

Bjartmosi: *Anomobryum*. 1 teg.

Af lýsingarorðinu bjartur, "ljós á lit" og "skinandi, ljós, skær". Mosinn er ljós og glansandi og vekur því eftirtekt þótt smávaxinn sé.

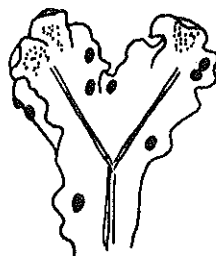
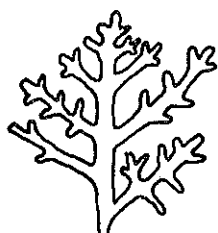
Bjúgmosi: *Amblyodon*. 1 teg.

Af lýsingarorðinu bjúgur, "boginn". Þekktist auðveldlega frá öðrum mosum með svipuð blöð á því að gróhirslan er bogin.

Blaðkmosi: *Pellia*. -blaðkur. 2 teg.

Af nafnorðinu blaðkur, "blaðka". Þetta er þalmosi og því án stönguls og blaða. Þalið er flatt og nokkuð breitt, þannig að mosinn er áberandi blöðkulaga (4. mynd).

Dæmi: Vætublaðkur (*P. neesiana*).

3. mynd. Bendilmosi.

Utlit (*Riccardia multifida*).

4. mynd. Blaðkmosi.

Utlit (*Pellia neesiana*).

5. mynd. Blettamosi

Utlit (*Blasia pusilla*).

Blámosi: *Saelania*. 1 teg.

Af lýsingarorðinu blár, "með lit heiðs himins eða hafdjúps í ýmsum blæbrigðum". Mosinn er auðþekktur á bláa litnum.

Bleðilmosi: *Jungermannia*. -bleðla. 11 teg.

Af nafnorðinu bleðill, "þjatla". Blöðin eru óskipt og heilrend og því einföld að gerð. Þetta er einkennis-
mattkvísl þeirra soppmosa er hafa stöngul og blöð og því er
viðeigandi að kenna hana við blöðin.

Dæmi: Hverableðla (*J. caespiticia*).

Blettamosi: *Blasia*. 1 teg.

Af nafnorðinu blettur, "dill". Auðþekktur á dökkum blettum í palinu (5. mynd).

Blikmosi: *Plagiothecium*. -bliki. 3 teg.

Af nafnorðinu blik, "gljái, glans". Mosar af þessari ættkvísl eru áberandi glansandi.

Dæmi: Gjótubliki (*P. succulentum*).

Bólmosi: *Funaria*. 1 teg.

Af nafnorðinu ból, "byli". Vex helst í byggð og við bæi, jafnvel utan í húsveggjum, í gróðurhúsum og blómáttum.

Bólsturmosi: *Anoetangium*. 1 teg.

Af nafnorðinu bólstur, "koddi, dyna". Vex uppréttur utan í klettum í mjög þéttum samfelldum breiðum, sem mynda þykkt teppi utan á klettunum.

Brandmosi: *Campyllum*. -brandur. 4 teg.

Af nafnorðinu brandur, "sverð". Blöðin standa oftast út frá stönglinum og mjókka fram í langan odd.

Dæmi: Pollabrandur (*C. elodes*).

Brámosi: *Hedwigia*. 1 teg.

Af nafnorðinu brá, "augnhár". Gróhirslan situr niðri á milli efstu blaðanna og sést sem rauðleitt auga, en umhverfis hana mynda gráhærð blöðin sérkennilegan hvítan kraga.

Brekamosi: *Brachythecium*. -brekill. 15 teg.

Af nafnorðinu breki, "eldur". Flestar tegundir eru áberandi ljósar á lit. Ástæða fyrir notkun þessa nafns er einnig líking þess við latneska heitið.

Dæmi: Götubrekill (*B. albicans*).

Broddmosi: *Cirriphyllum*. -broddi. 3 teg.

Af nafnorðinu broddur, "oddur". Blöðin enda í löngum, örmjóum broddi (6. mynd).

Dæmi: Engjabroddi (*C. piliferum*).

Brúskmosi: *Dicranum*. -brúskur. 8 teg.

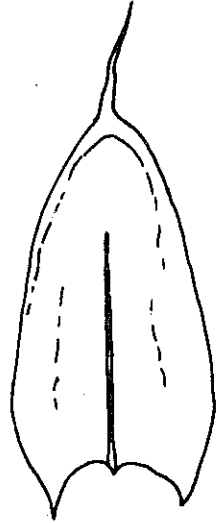
Af nafnorðinu brúskur, "hártoppur". Þessar mosar standa uppréttir og venjulega eru margar plöntur þétt saman, þannig að úr verða brúskar.

Dæmi: Hnúskabruskur (*D. elongatum*).

Burstamosi: *Campylopus*. -byrstill. 5 teg.

Af nafnorðinu bursti, "verkfæri með hárum (oft stífum) eða vírþráðum eða strái". Blöðin eru upprétt, mjó og stíf, þannig að mosinn líkist burstu.

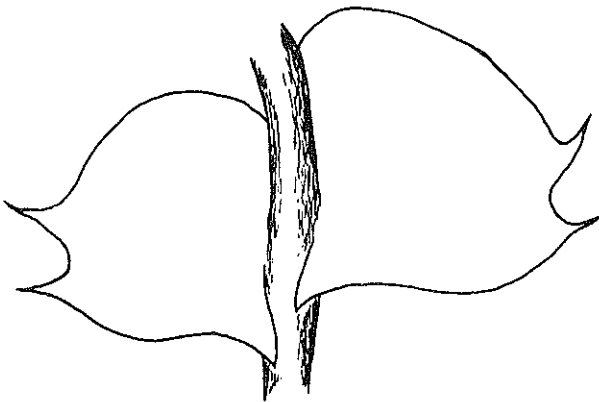
Dæmi: Hærubyrstill (*C. introflexus*).

6. mynd.

Broddmosi.

Blað (*Cirri-
phyllum
piliferum*).

7. mynd. Drýsilmosi.
Hluti af sprotu, séð
ofan frá (*Lophocolea
bidentata*).

Darrmosi: *Zygodon*. 1 teg.

Af nafnorðinu darr, "spjót". Eitt aðaleinkenni mosans er að oddmjó blöðin sperrast snöggt út frá stönglinum þegar þau blotna.

Drysilmosi: *Lophocolea*. -drysil. 2 teg.

Af nafnorðinu drysil, "smápúki". Einkennandi eru tveir hvassir oddar á blöðunum, sem minna á kvísl eða fork (7. mynd).

Dæmi: Kornadrysil (*L. minor*).

Dröfnmosi: *Preissia*. 1 teg.

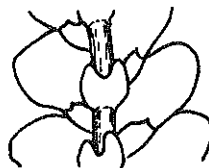
Af nafnorðinu drafna, "lítill dill, blettur". Auðþekktur frá öðrum svipuðum mosum, sem vaxa við líkar aðstæður, á því að loftopin sjást vel án smásjár, þannig að yfirborðið er smádílótt.

Döggmosi: *Scleropodium*. 1 teg.

Af nafnorðinu dögg, "áfall, bleyta (einkum á grasi) þegar gufa í loftinu þéttist á e-u köldu". Mosinn vex niðri við jörð í graslendi, þ.e. í skugga og talsverðum loftraka, t.d. frá úða eða dögg.

Eysilmosi: *Lejeunea*. 1 teg.

Af nafnorðinu eysill, "sleif, ausa". Hjá þessari ættkvísl hefur hluti hliðarblaðs orðið að ausulaga uppbroti við blaðgrunninn (8. mynd).

Fannmosi: *Pleurocladula*. 1 teg.

Af nafnorðinu fön, "snjór, skafi". Þetta er fannhvít snjóðældategund.

8.mynd. Eysilmosi. Hluti af sprota, séð neðan frá (*Lejeunea cavi-folia*).

Faxmosi: *Hypnum*. -faxi. 9 teg.

Af nafnorðinu fax, "mikið hár (ofan) á halsi dyra (t.d. hesta og ljóna)". Þessir mosar liggja flatir. Blaðoddarnir sveigjast niður með stönglinum beggja megin. Utlitið minnir á fax á hesti.

Dæmi: Holtafaxi (*H. cupressiforme*).

Fjöðurmosi: *Fissidens*. -fjöður. 5 teg.

Af nafnorðinu fjöður, "leggur (fjöðurstafur) með fönnum á". Blöðin standa út frá stönglinum í tveim röðum, þannig að sprotinn minnir á fuglsfjöður (9. mynd).

Dæmi: Hraunfjöður (*F. cristatus*).

9.mynd. Fjöðurmosi. Utlit (*Fissidens cristatus*).

Fleðmosi: *Aneura*. 1 teg.

Af nafnorðinu fleða, "grunn skeið eða skál". Þetta er flatur þalmosi. Þalið er nokkuð óreglulegt að lögun en er oftast með uppþrettar rendur.

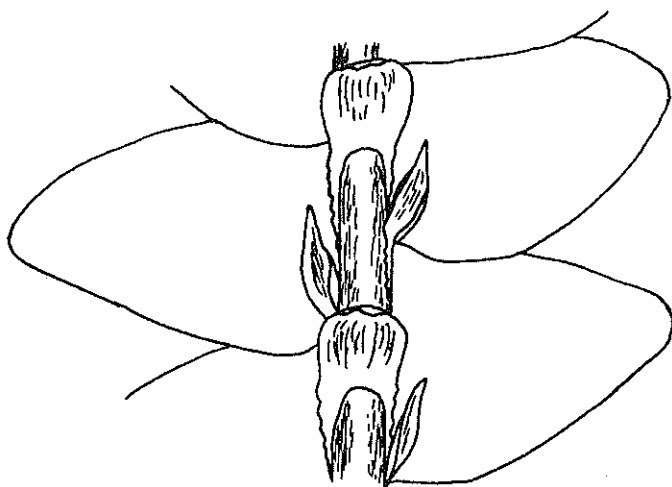
Flekkmosi: *Conocephalum*. 1 teg.

Af nafnorðinu flekkur, "blettur, svæði". Þalmosi sem vex oftast í stórum samfelldum flekkjum.

Flettimosi: *Neckera*. -flettill. 2 teg.

Af nafnorðinu fletta, "flaga, fló, lag" og sagnorðinu fletta, "f.bók blaða í bók" og "saga tré á langveginn", sbr. einnig flettugrjót og flettigrjót. Orðmyndin með u er fulllík fléttu- í framburði til að vera hentug, því er orðmyndin með i valin hér. Þessir mosar eru greindóttir, flatar og mynda flögur, sem oft liggja hver yfir annari í lögum sem auðvelt er að fletta í sundur.

Dæmi: Skoruflettill (*N.complanata*).

10.mynd. Fleygmosi. Hluti af sprota, séð neðan frá (*Porella cordaeana*).

Fleygmosi: *Porella*. 1 teg.

Af nafnorðinu fleygur, "kill, það sem rekið er í e-ð til að kljúfa það". Hjá þessari ættkvísl hefur hluti hliðarblaðs þróast í fleygmyndaðan sepa við blaðgrunninn (10. mynd).

Flipamosi: *Diplophyllum*. -flipi. 2 teg.

Af nafnorðinu flipi, "lítill skinnþjatta". Hjá þessari ættkvísl hefur helmingur hliðarblaðs þróast í smáflipa sem breyttist yfir stærri blaðhlutann (11. mynd).

Dæmi: Heiðaflipi (*D.taxifolium*).

Flosmosi: *Thuidium*. -flosi. 3 teg.

Af nafnorðinu flos, "vefnaður með loönu yfirborði, það sem er flosað". Stöngullinn er með venjulegum blöðum en á milli þeirra er hann alpakinn örsmáum flosblöðum, sem hér eru grænir greindóttir þræðir.

Dæmi: Hliðaflosi (*T.tamariscinum*).

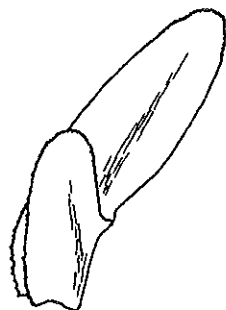
Flygsumosi: *Peltolepis*. 1 teg.

Af nafnorðinu flygsa, "tætla". Smá-vaxinn palmosi, sem sést sem smáar ljósgrænar flygsur í klettaskorum til fjalla.

Flögumosi: *Reboulia*. 1 teg.

Af nafnorðinu flaga, "punnt stykki".

palmosi, með áberandi slétt yfirborð, flatur og þunnur.

11. mynd. Flipamosi. Blað, séð ofan frá (*Diplophyllum albicans*).

Forkmosi: **Herbertus**. 1 teg.

Af nafnorðinu forkur, "heykvísl". Blöðin eru djúpt klofin í tvo flipa (12. mynd).

Fossmosi: **Thamnobryum**. 1 teg.

Af nafnorðinu foss, "straumvatn sem fellur niður af (háum) stalli". Vex við fossa eða annars staðar þar sem vatn drýpur niður í sífellu, t.d. í rökum hellisskútum.

Fölmosi: **Harpanthus**. 1 teg.

Af lýsingarorðinu fölur, "hvítleitur (einkum í andliti)". Mosinn er áberandi ljósleitur.

Gamburmosi: **Racomitrium**. -gambri. 11 teg.

Af nafnorðinu gambur, "gort, gaman; þvaður". Gamalt nafn, sem hefur fest við tegundir af þessari ættkvísl.

Dæmi: Grágambri (R. lanuginosum).

Gáramosi: **Oligotrichum**. 1 teg.

Af nafnorðinu gári, "upphækkð rák". Blöðin eru með til-lifunarborðum á efra borði og einnig eru lágir borðar fremst á bakhlíðinni.

Geirmosi: **Calliergonella**. 1 teg.

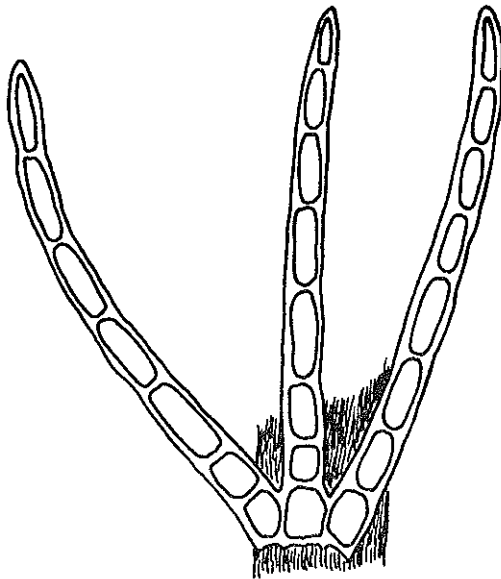
Af nafnorðinu geir, "spjót, vopn". Er nokkuð auðspektur á því að stöngul- og greinaendar eru áberandi spjótlega.

Geislamosi: **Blepharostoma**. 1 teg.

Af nafnorðinu geisli, "ljósrák eða -lína". Blöðin eru klofin niður í þrjá eða fjóra örmjóða geisla (13. mynd).

12. mynd. Forkmosi. Bláð (Herbertus stramineus).

13. mynd. Geislamosi
Bláð á stöngli
(Blepharostoma
trichophyllum).

Gepilmosi: *Odontoschisma*. -gepill. 3 teg.
Af nafnorðinu gepill, "litill eða lélegur hornspónn" og "væskill". Mosarnir eru smávaxnir og blöðin eru spónlaga eða skeiðarlaga.
Dæmi: Brúngepill (*O. elongatum*).

Glitmosi: *Isopterygium*. -gliti. 2 teg.
Af nafnorðinu glit, "ljómi". Þessir mosar eru áberandi glansandi.
Dæmi: Fagurgliti (*I. elegans*).

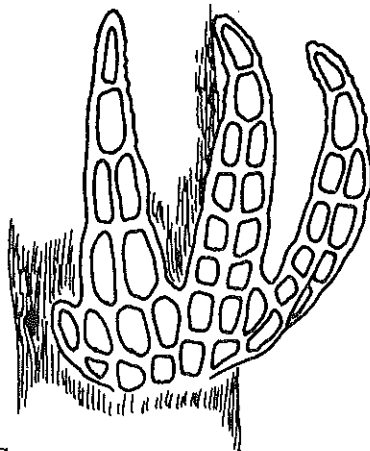

Gljámosi: *Taxiphyllum*. 1 teg.
Af nafnorðinu gljá, "glans, gljái". Gljáandi mosategund.

Glæsimosi: *Ctenidium*. 1 teg.
Af nafnorðinu glæsi, "fegurð". Nokkuð stór, áferðarfallegur mosi, sem vekur eftirtækt vegna reglulegrar byggingar og skærs litar.

14. mynd. Gopmosi. Opin gróhirsla (*Amphidium lapponicum*).

Gopmosi: *Amphidium*. -gopi. 2 teg.
Af nafnorðinu gopi, "op; litill munnur". Gróhirslan er stilkstutt, trektlaga og vantar opkrans. Gróhirsluopið sem blasir við þegar horft er á mosann er aðaleinkenni ættkvíslarinnar (14. mynd).
Dæmi: Litligopi (*A. lapponicum*).

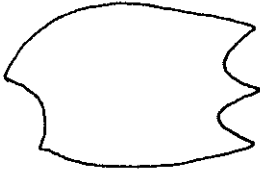
Griplumosi: *Kurzia*. 1 teg.
Af nafnorðinu gripla, "FT griplur (fingra)vettlingar með hálfum þumlum, þumalstýfðir fingravettlingar". Blöðin eru klofin niður í þrjá eða fjóra bogna anga, sem líkjast fingrum (15. mynd).

15. mynd. Griplumosi. Blað á stöngli (*Kurzia setacea*).

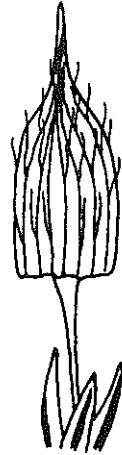
Grytumosi: *Pottia*. -grytill. 2 teg.
Af nafnorðinu gryta, "litill pottur". Gróhirslnurnar upp- réttar, reglulegar og oftast frekar grunnar og pottlaga. Latneska heitið gefur einnig tilefni til að nota þetta nafn.
Dæmi: Skammgrytill (*P. truncata*).

Gyrðilmosi: *Calypogeia*. -gyrðill. 3 teg.
Af nafnorðinu gyrðill, "belti (einkum beltí sem geyma má peninga í)". Mosinn er flatur, hliðarblöðin standa út frá stönglinum, þannig að sprotinn verður beltislaga. Undirblöðin lita út eins og vasar í röð á neðra borðinu.
Dæmi: Laugagyrdill (*C. muelleriana*).

Haddmosi: *Polytrichum*. -haddur. 10 teg.
Af nafnorðinu haddur, "hár". Kafloðin hetta hylur gróhirslna alveg og situr lengi og er því mjög áberandi.
Dæmi: Móbergshaddur (*P. sphaerothecium*).

16.mynd. Hakmosi.
Blað (Tritomaria
scitula).

17.mynd. Hettumosi.
Hetta yfir gróhirslu
(Orthotrichum
anomalum).

Hakmosi: Tritomaria. -hækill. 3 teg.
Af nafnorðinu hak, "agnúi, lítill stallur". Einkennandi
fyrir ættkvíslina eru þrjú hök á blöðunum (16.mynd).
Dæmi: Skáhækill (T.quinquedentata).

Hettumosi: Orthotrichum. -hetta. 9 teg.
Af nafnorðinu hetta, "þrjónað stakt
höfuðfat". Hetturnar eru einkennandi
fyrir ættkvíslina. Þær eru mjög áberandi
og sitja lengi á gróhirslunni (17.
mynd).
Dæmi: Stryhetta (O.striatum).

Hélumosi: Anthelia. 1 teg.
Af nafnorðinu héla, "hrim, grámi". Mosinn
er ljósgrár og þar sem hann vex að ráði
virðist jörð héluð.

Hlaðmosi: Ceratodon. 1 teg.
Af nafnorðinu hlað, "svæði (oft með
hlaðinni stétt) framan við sveitabæ".
Algengust allra mosategunda við manna-
bústaði.

Hnisilmosi: Weissia. -hnisill. 3 teg.
Af nafnorðinu hnisill, "lítill hnykill".
Smávaxnir mosar, sem vaxa í allpétum
smáhnyklum.
Dæmi: Strandhnisill (W.controversa).

Hnoðmosi: Stegonia. 1 teg.
Af nafnorðinu hnoð, "hnoða, hnykill".
Stöngull er afar stuttur, blöðin stutt,
breið og kúpt, þannig að plantan lítur út
eins og smáhnoða.

18.mynd. Hnokkmosi
Planta með gró-
hirslu (Bryum
pallescens).

Hnökkmosi: Bryum. -hnökki. 27 teg.

Af nafnorðinu hnökki, "lítill járnkrókur; krókur (úr járni eða beini) á hnökkatré". Alútar gróhirslurnar á uppréttum stilk líkjast króki á stilkendanum (18. mynd).

Dæmi: Silfurhnökki (B. argenteum).

Hnotmosi: Diphyscium. 1 teg.

Af nafnorðinu hnot, "hneta". Gróhirslan er nær stilklaus, stór og sérkennilega löguð. Hún litur út eins og ljós hnot á brúnum mosanum.

Hnubbmosi: Didymodon. -hnubbi. 6 teg.

Af nafnorðinu hnubbur, "lítill ávöl þúfa". Frekar smávaxnir mosar sem vaxa oftast í litlum ávölum hnúskum.

Dæmi: Hnyfilhnubbi (D. icmadophilus).

Hnyðrumosi: Glyphomitrium. 1 teg.

Af nafnorðinu hnyðra, "hnoðri". Myndar þetta smáhnoðra á steinum.

Hnökkurmosi: Dicranoweisia. 1 teg.

Af nafnorðinu hnökkur, "hnökkri". Myndar oftast reglulega, smáa, kúpta hnökkra á steinum.

Hornmosi: Phaeoceros. 1 teg.

Af nafnorðinu horn, "hyrnisstikill eða -kvísl á höfði dyrs". Gróhirslan er ein-kennandi fyrir mosann. Hún stendur upp úr þalinu eins og langt grænt horn (1. mynd b).

Hraukmosi: Antitrichia. 1 teg.

Af nafnorðinu hraukur, "staflí, stakkur". Vex oftast ofan á grjóthraukum eða öðru sem stendur upp úr umhverfinu.

19. mynd. Hrókmosi. Utlit (Calliergon stramineum).

Hrisamosi: Pleurozium. 1 teg.

Af nafnorðinu hris, "smávaxið birkikjarr". Vex aðallega í kjarri.

Hrókmosi: Calliergon. -hrókur. 6 teg.

Af nafnorðinu hrókur, "langur sláni, klunni; raumur". Blöðin eru snubbótt og aðlæg og sprotar því sívalir. Oftast eru þetta langir mosar og flestar tegundir lítið greindar (19. mynd).

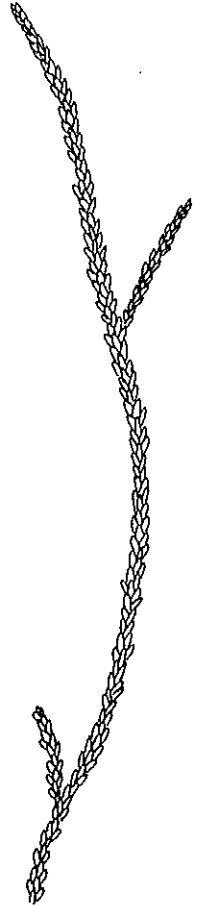
Dæmi: Flóahrókur (C. richardsonii).

Hrúfumosi: Dichodontium. 1 teg.

Af nafnorðinu hrúfa, "arða, ójafna". Yfirborð blaðanna er sérkennilega hrúfótt.

Hvirrfilmosi: Rhodobryum. 1 teg.

Af nafnorðinu hvirfill, "(hringmynduð) þyrping". Uppréttu stönglarnir eru með mjög smáum blöðum nema á stöngulendanum, en þar eru stór og áberandi blöð í hringmyndaðri þyrpingu (20. mynd).

20. mynd. Hvirrfilmosi. 21. mynd. Hökulmosi. 22. mynd. Höttmosi.
 Utlit (Rhodobryum Gróhirsli með Hetta yfir gró-
 roseum). hettu (Trematodon hirslu (Pogonatum
 ambiguus). nanum).

Hýrumosi: *Gymnocolea*. 1 teg.
 Af nafnorðinu hýra, "velgja, ylur". Er víða ein
 aðaltegundin á volgum jarðvegi við hverfi og laugar.

Hökulmosi: *Trematodon*. -hökull. 2 teg.
 Af nafnorðinu hökull, "hluti af messuskrúða prests".
 Gróhirslihálsinn er óvenjulangur og áberandi og er aðal-
 einkenni ættkvíslarinnar (21. mynd).
 Dæmi: Heiðahökull (*T. brevicollis*).

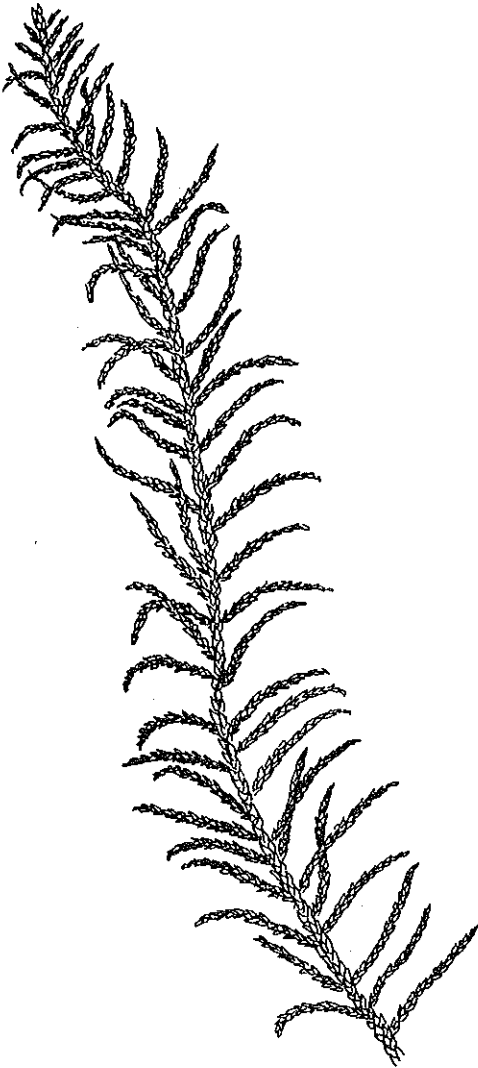
Höttmosi: *Pogonatum*. -höttur. 3 teg.
 Af nafnorðinu höttur, "hetta, sitt höfuðfat". Hettan sem
 hylur alla gróhirsliana er kafloðin og áberandi (22. mynd).
 Dæmi: Dverghöttur (*P. nanum*).

Kambmosi: *Helodium*. 1 teg.
 Af nafnorðinu kambur, "áhalð til að kamba eða greiða e-ð
 með". Mosinn er reglulega kambgreindur (23. mynd).

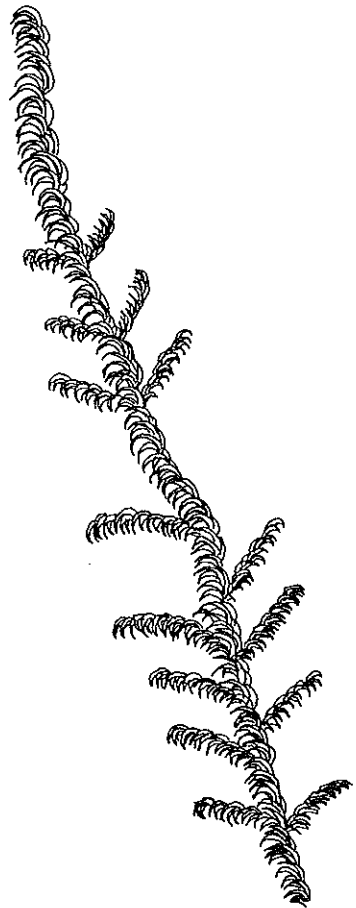
Klómosi: *Drepanocladus*. -klói. 8 teg.
 Af nafnorðinu klói, "oddhvöss hornmyndun fremst á tá eða
 fingri". Blöðin eru krókbogin og frammjó og minna á klói
 (24. mynd).
 Dæmi: Móaklói (*D. uncinatus*).

Klukkumosi: *Encalypta*. -klukka. 6 teg.
 Af nafnorðinu klukka, "bjalla, kirkjuklukka". Hettan sem
 er einkennandi fyrir ættkvíslina er bjöllulaga (25. mynd).
 Dæmi: Alfaklukka (*E. rhyptocarpa*).

Kólfmosi: *Gymnomitrium*. -kólfur. 3 teg.
 Af nafnorðinu kólfur, "klukkukólfur, dingull innan í
 bjöllu". Blöðin eru aðlæg og skarast. Sprotinn breiðkar
 oft að ofanverðu og líkist kólfi.
 Dæmi: Grænkólfur (*G. concinnatum*).

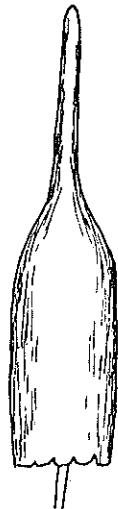

23. mynd. Kambmosi. Útlit
(Helodium blandowii).

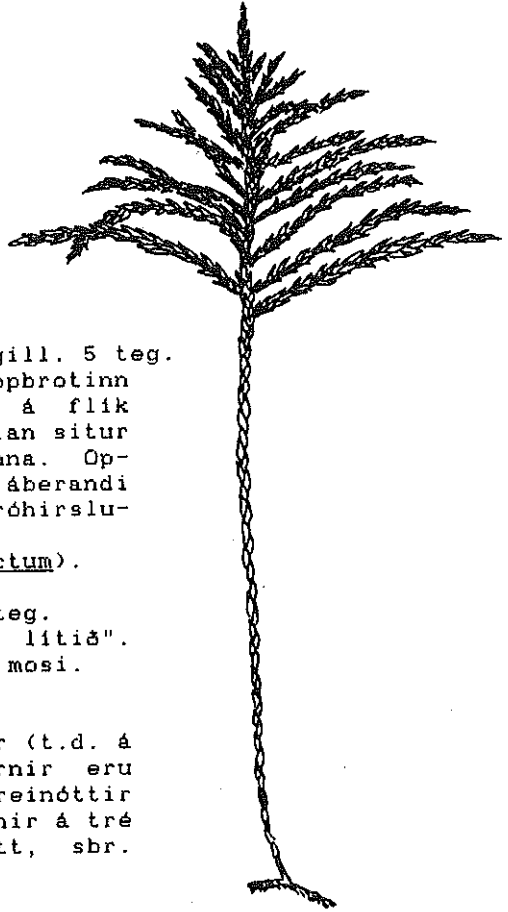
24. mynd. Klómosi.
Útlit (Drepanocladus uncinatus).

25. mynd. Klukkumosi.
Hetta yfir gróhirsli
(Encalypta raptocarpa).

26. mynd. Kragamosi.
Opin gróhirsli
(Schistidium aqassizii).

27.mynd. Krónmosi. Utlit.
(Climacium dendroides).

Kragamosi: Schistidium. -kregill. 5 teg.
Af nafnorðinu kragi, "(uppbrotinn eða útaflagður) jaðar efst á flik kringum hálsinn". Gróhirslan situr niðri á milli efstu blaðanna. Opkransinn er útstæður og því áberandi sem rauður kragi kringum gróhirsluopið (26. mynd).
Dæmi: Vörtukregill (S.strictum).

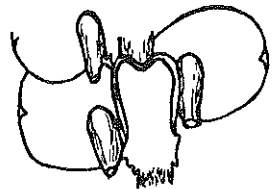
Krilmosi: Cladopodiella. 1 teg.
Af nafnorðinu kríl, "e-ð lítið". Þetta er ákaflega smávaxinn mosi.

Krónmosi: Climacium. 1 teg.
Af nafnorðinu króna, "toppur (t.d. á tré)". Uppréttu stönglarnir eru greinalausir neðantil en greinóttir efst, þannig að útlitið minnir á tré (27. mynd). Stofnsamsett, sbr. hnökkmosi og krónhjörtur.

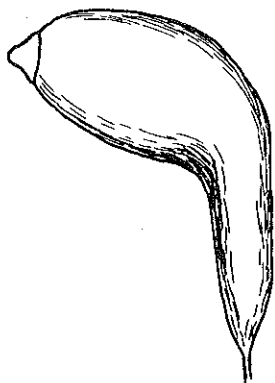
Krýsilmosi: Frullania. -krýsill. 3 teg.
Af nafnorðinu krús, "krukka". Hjá þessari ættkvísl hefur hluti hliðarblaðs ummyndast í smákrukku við blaðgrunninn (28. mynd).
Dæmi: Hjálmkrýsill (F.dilatata).

Kuðulmosi: Oxystegus. 1 teg.
Af nafnorðinu kuðull, "flækja, benda; e-ð samanhlaupið". Mosinn lítur út eins og hann sé samankuðlaður.

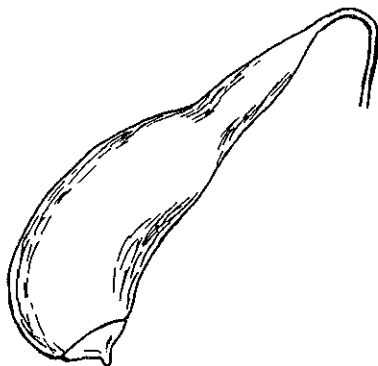
Kverkmosi: Meesia. -kverkill. 2 teg.
Af nafnorðinu kverk, "hornið milli höku og háls". Hálsinn er langur og uppréttur en fullþroskuð gróhirsla visar til hliðar þvert á hálsinn, þannig að greinileg kverk myndast á mótum háls og gróhirslu (29. mynd).
Dæmi: Keldukverkill (M.triquetra).

28.mynd. Krýsilmosi. Hluti af sprota, séð neðan frá (Frullania tamarisci).

29. mynd. Kverkmosi.
Gróhirsli (Meesia
uliginosa).

30. mynd. Kylfumosi.
Gróhirsli (Plagiobryum
demissum).

Kylfumosi: Plagiobryum. -kylfill. 2 teg.

Af nafnorðinu kylfa, "barefli, oft stór og sver lurkur, ætlaður til að slá með, venjul. gildari í annan endann". Gróhirsllurnar eru einkennandi fyrir ættkvíslina, en þær eru áberandi kylfulaga (30. mynd).

Dæmi: Ljós kylfill (P.zieri).

Kögurmosi: Asterella. 1 teg.

Af nafnorðinu kögur, "lausir þræðir eða tröf sem hanga á klæðisjaðri". Ættkvíslin er auðþekkt á sérkennilegu kögri neðan úr stíkilshöfðunum.

Larfamosi: Barbilophozia. -larfi. 7 teg.

Af nafnorðinu larfi, "í samsetn.: hempularfi", sbr. larfur, "FT larfar vond fót, töttrar, garmar". Hliðarblöðin eru klofin í tvo til fjóra flipa og eru að auki venjulega trefjött við blaðgrunninn. Undirblöðin eru bæði djúpt klofin og trefjött. Blöðin minna því nokkuð á slitna flik.

Dæmi: Lautalarfi (B.lycopodioides).

Laufamosi: Tayloria. -laufi. 2 teg.

Af nafnorðinu laufi, "sverð". Blöðin eru stór og áberandi. Þau eru flöt, bein og regluleg og minna á stutt og breitt sverð.

Dæmi: Bjarglaufi (T.acuminata).

Lápmosi: Lophozia. -lápur. 13 teg.

Af nafninu Lápur, "nafn á einum af sonum Grylu og Leppalúða". Notað vegna líkingar við fyrstu stafi í latneska heitinu.

Dæmi: Klettalápur (L.collaris).

Leppmosi: Scapania. -leppur. 17 teg.

Af nafnorðinu leppur, "tuska úr ullardúk; bót á flik". Hjá þessari ættkvísl eru hliðarblöðin tvískipt. Minni blaðhlutinn er brotinn yfir þann stærri, þannig að hann myndar nokkurs konar lepp sem liggur yfir honum (31. mynd).

Dæmi: Tunguleppur (S.lingulata).

Leskjumosi: *Lescuraea*. -leskja. 5 teg.
Af nafnorðinu leskja, "máttleysingi".
Nafnið er notað vegna líkingar við
latneska heitið. Þetta eru jarðlægir
mosar þannig að nafnið hæfir nokkuð
vel.

Dæmi: Lautaleskja (*L. radicata*).

Lokkmosi: *Homalothecium*. -lokkur. 3 teg.
Af nafnorðinu lokkur, "hárknippi".
Þessir mosar skera sig oft vel úr um-
hverfinu og minna í útliti á hárlökka.
Dæmi: Mýralokkur (*H. nitens*).

Lokumosi: *Hymenostylium*. 1 teg.
Af nafnorðinu loka, "ymiss konar út-
búnaður til að loka með". Þegar lok
er laust frá gróhirslu fykur það
venjulega burt og kemur ekki meira við
sögu. Hjá þessari ættkvísl helst lokið
fast við súluna og lyftist af eða
fellur niður á gróhirsluopið eftir
rakastigi og er þannig notað til að
opna og loka gróhirslunni (32. mynd).

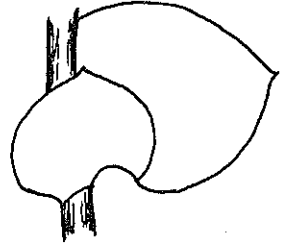
Lufsumosi: *Pseudoleskeella*. -lufsi. 2 teg.
Af nafnorðinu lufsa, "hártjása".
Mosinn myndar oftast langa fingerða
sprotu sem liggja margir samhliða og
lita út eins og hártjásur.
Dæmi: Skorulufsi (*P. nervosa*).

Mjallmosi: *Sauteria*. 1 teg.
Af nafnorðinu mjöll, "(nyfallinn)
snjó, lausamjöll". Þetta er áberandi
hvítleitur fjallamosi.

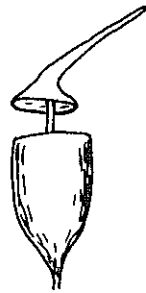
Naddmosi: *Nardia*. -naddi. 3 teg.
Af nafnorðinu naddur, "stór nagli;
oddur". Undirblöðin eru einkennandi
fyrir ættkvíslina. Þau eru heil og
standa oftast eins og gaddur út frá
stönglinum (33. mynd).
Dæmi: Snænaddi (*N. breidlerii*).

Nálmosi: *Leptobryum*. 1 teg.
Af nafnorðinu nál, "grannur (mis-
gildur) málpinni (með auga á) einkum
til að sauma með". Framhluti blaðanna
er langur og mjór og nállaga.

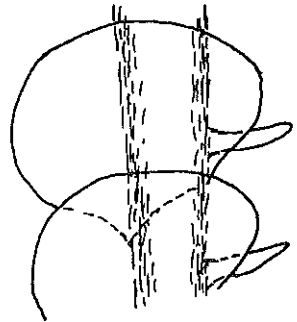
Nistilmosi: *Riccia*. -nistill. 3 teg.
Af nafnorðinu nistill, "litið nisti".
Smáir jarðlægir palmosar sem mynda
oftast fagurlagaðar stjörnur á leir-
jarðvegi. Ættkvíslin einkennist af því
að gróhirslurnar eru inni í palinu.
Dæmi: Gullnistill (*R. cavernosa*).

31. mynd. Leppmosi.
Blað á stöngli,
séð ofan frá
(*Scapania*
paludicola).

32. mynd. Lokumosi.
Opin gróhirsla
(*Hymenostylium*
recurvirostrum).

33. mynd. Naddmosi.
Hluti af stöngli
með blöðum, séð
frá hlið. Hliðar-
blöðin á þeirri
hlið stönguls er
frá snýr eru ekki
teiknuð (*Nardia*
scalaris).

Perlumosi: *Catocopium*. 1 teg.

Af nafnorðinu perla, "lítil mislit kúla úr gleri eða glerkenndu efni". Gróhirslan er einkennandi fyrir ættkvíslina. Hún er lítil og nær hnöttótt og litur út eins og glansandi svört perla.

Písilmosi: *Cephalozia*. -písill. 2 teg.

Af nafnorðinu pís, "ögn". Afar smávaxnir mosar.

Dæmi: Fjallapísill (*C. pleniceps*).

Prúðmosi: *Philonotis*. -prýðill. 6 teg.

Af lýsingarorðinu prúður, "fagur, glæsilegur, vel á sig kominn". Tegundir af þessari ættkvísl þykja a.m.k. sums staðar til mikillar prýði.

Dæmi: Dyjapryðill (*P. fontana*).

Randamosi: *Atrichum*. -randi. 3 teg.

Af nafnorðinu rönd, "rák (með öðrum lit en grunnurinn)". Mosar af þessari ættkvísl eru auðþekktir frá öðrum mosum, sem unnt er að rugla þeim saman við, á ræmum sem mynda dökkar rendur eftir miðju blaðinu (34. mynd).

Dæmi: Bylgjurandi (*A. undulatum*).

Rákamosi: *Plagiopus*. 1 teg.

Af nafnorðinu rák, "rönd". Sérkennilegar ljósar rákir eru á blöðunum.

Refilmosi: *Metzgeria*. 1 teg.

Af nafnorðinu refill, "borði". Kvíslgreindur palmosi. Þalið er með streng í miðju en annars eitt frumulag á þykkt og er mjög reglulega borðalagað (35. mynd).

Reifamosi: *Pterigynandrum*. 1 teg.

Af nafnorðinu reifi, "reifalindi". Mosinn vex á steinum og liggur oftast þétt að grjótinu og myndar eins og þunnan dúk.

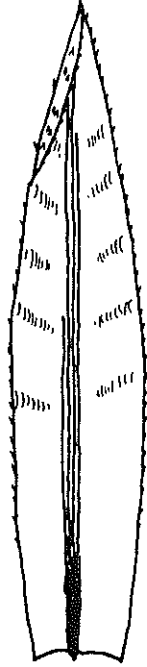
Reipmosi: *Myurella*. -reipill. 2 teg.

Af nafnorðinu reip, "reipi, kaðall". Mosinn er oftast ógreindur. Blöðin eru kúpt og skarast. Sprotinn lítur því út eins og stuttur snærisspotti eða reipisbútur.

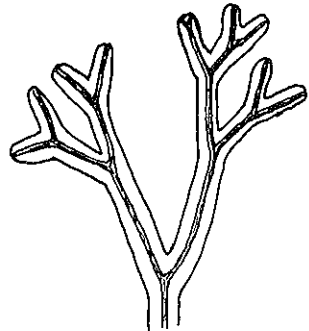
Dæmi: Kollreipill (*M. julacea*).

Rekilmosi: *Paludella*. 1 teg.

Af nafnorðinu rekil, "blómskipan með einkynja, nöktum, legglausum eða leggstuttum blómum". Sprotinn er jafnbreiður og afar reglulegur og minnir á rekil (36. mynd).

34. mynd.
Randamosi.
Bláð séð ofan frá (*Atrichum undulatum*).

35. mynd. Refilmosi.
Utlit. Hluti af plöntu (*Metzgeria furcata*).

Rekkmosi: *Tetralophozia*. 1 teg.

Af nafnorðinu rekkur, "hermaður". Ögreindur, uppréttur mosi, með sérkennilega hornóttum og göddóttum blöðum.

Rindilmosi: *Dicranella*. -rindill. 9 teg.

Af nafnorðinu rindill, "væskill, mjóvaxinn maður". Smávaxnir mosar.

Dæmi: Roðarindill (*D. rufescens*).

Rjúpumosi: *Rhytidium*. 1 teg.

Af fuglsheitinu rjúpa, "fjallrjúpa". Utlit mosans minnr á rjúputar.

Röðulmosi: *Entodon*. 1 teg.

Af nafnorðinu röðull, "sól". Vex á sólríkum stöðum og að auki er mosinn gulleitur. Hann er auðþekktur frá líkum mosum eins og hrisamosa og döggmosa á því að stöngullinn er gulur en á hrisamosa er hann rauðbrúnn og á döggmosa grænn.

Sepmosi: *Radula*. 1 teg.

Af nafnorðinu sepi, "smátota, flipi". Hjá þessari ættkvísl hefur hluti hliðarblaðs orðið að smásepa sem brettist undir stærri blaðhlutann (37.mynd). Stofnsamsett, sbr. spendýr.

Serkmosi: *Haplomitrium*. 1 teg.

Af nafnorðinu serkur, "kyrtill, skyrta". Litur frjóhirslnanna er eitt eftirtektarverðasta og sérstæðasta einkenni mosans. Hjá öðrum mosum eru þær gráar og glærar, en hjá serkmosanum fagurgular, eins og sveipaðar lituðu klæði.

Sindurmosi: *Orthothecium*. -sindri. 3 teg.

Af nafnorðinu sindur, "smiðjusori, gjall". Þetta eru glansandi, gull- eða koparlitaðir mosar.

Dæmi: Hjallasindri (*O. chryseon*).

Skallamosi: *Psilopilum*. -skalli. 2 teg.

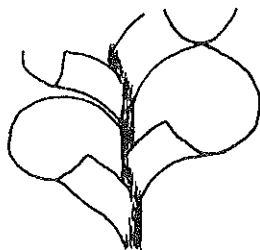
Af nafnorðinu skalli, "hárlaust höfuð eða hvirfill". Hefur ekki loða hettu eins og haddmosi, sem er skyld ættkvísl. Gróhirsli er stór, skástæð og bogin, þannig að opið snýr til hliðar en kúptur skallinn er mest áberandi (38. mynd).

Dæmi: Skurðaskalli (*P. laevigatum*).

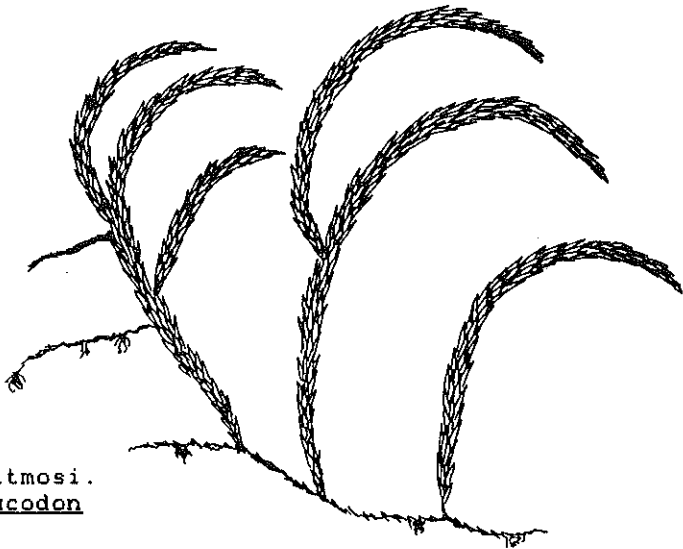
36. mynd. Rekkmosi. Utlit (*Paludella squarrosa*).

37. mynd. Sepmosi. Hluti af sprota, séð neðan frá (*Radula complanata*).

38. mynd. Skallamosi. Gróhirsli (*Psilopilum laevigatum*).

- Skarðamosi: *Marsupella*. -skarði. 6 teg.
Af nafnorðinu skarð, "vik, rifa". Blöðin eru með vik eða skarð í endann.
Dæmi: Bugskarði (*M. condensata*).
- Skartmosi: *Cinclidium*. -skarti. 2 teg.
Af nafnorðinu skart, "skraut, skrautlegir litir". Blöðin eru stór og rauðleit og eru þessir mosar því nokkuð áberandi vegna litarins.
Dæmi: Fenjaskarti (*C. stygium*).
- Skeggmosi: *Grimmia*. -skeggi. 11 teg.
Af nafnorðinu skegg, "(stritt) hár á neðanverðu andliti karla". Blöðin enda í hároddi þannig að mosarnir líkjast oft skeggtoppum á steinum.
Dæmi: Snúinskeggi (*G. funalis*).
- Skjallmosi: *Chiloscyphus*. 1 teg.
Af nafnorðinu skjall, "himna sem strengd er yfir skjáglugga í stað glers". Blöðin eru stór og glær.
- Skottmosi: *Leucodon*. 1 teg.
Af nafnorðinu skott, "rófa sumra dýra". Greinarnar eru áberandi skottlaga (39. mynd).

39. mynd. Skottmosi.
Útlit (*Leucodon sciuroides*).

- Skrautmosi: *Rhytidiadelphus*. -skrauti. 3 teg.
Af nafnorðinu skraut, "skart, stáss". Þetta eru stórir mosar og hafa sumar tegundir verið notaðar til skreytinga.
Dæmi: Kjarrskrauti (*R. triquetrus*).
- Skrápmosi: *Cratoneuron*. -skrápur. 3 teg.
Af nafnorðinu skrápur, "hrjúft og þykkt skinn (með hyrnistöppum)". Þessir mosar mynda oft eins og þykka húð yfir undirlagið og eru sérkennilega hrjúfir viðkomu.
Dæmi: Flúðaskrápur (*C. commutatum*).

Skrúðmosi: *Fossombronia*. -skrúði. 2 teg.

Af nafnorðinu skrúð, "skraut, e-ð marglitt, skrautlegt". Blöðin eru græn en rætlingarnir, sem eru í miklu magni, eru skærrauðfjólubláir og afar einkennandi.

Dæmi: Flagaskrúði (*F. wondraczekii*).

Skrýfilmosi: *Tortula*. -skrýfill. 7 teg.

Af nafnorðinu skrúf, "lítill hlaði af e-u sem á að þorna, stakkur, hraukur", og ennfremur "skrúfugangur". Gróhirsliur eru uppréttar og opkransinn stendur beint upp úr þeim. Kranstennur eru samfastar neðst en síðan eru þær hringundnar fram í totu (40. mynd).

Dæmi: Veggjaskrýfill (*T. muralis*).

40. mynd. Skrýfilmosi. Opkrans og efsti hluti gróhirsliu (*Tortula muralis*).

Skræðmosi: *Homalia*. 1 teg.

Af nafnorðinu skræða, "gömul, slitin bók". Útlitið minnir á skorpið skinn eða pappír.

Skúfmosi: *Isothecium*. -skúfur. 2 teg.

Af nafnorðinu skúfur, "visk, lítill toppur af e-u". Stönglar eru oft greinalausir neðantil þannig að greinarnar mynda skúf á stöngulendanum.

Dæmi: Urðaskúfur (*I. myosuroides*).

Skænumosi: *Mnium*. -skænill. 17 teg.

Af nafnorðinu skæna, "punn skán, íshem". Blöðin eru stór en aðeins eitt frumulag á þykkt og líkjast himnu eða punnri skán.

Dæmi: Gaddaskænill (*M. spinosum*).

Slitrumosi: *Moerckia*. 1 teg.

Af nafnorðinu slitra, "slitur, rifrildi af e-u". Aðalserkenni ættkvíslarinnar eru slitróttir borðar eða borðabútar á efra borði þals, sem ekki eru á skyldum ættkvíslum.

Slæðmosi: *Archidium*. 1 teg.

Af nafnorðinu slæða, "blæja, punnt (nær gegnsætt) efni". Gróhirsli er einstæð að gerð. Hún er aðeins eitt frumulag á þykkt og gegnsæ, eins og örþunn slæða utan um gróin.

Snápmosi: *Rhynchostegium*. -snápur. 3 teg.

Af nafnorðinu snápur, "oddur á penna eða bór" og "tryni". Einkennandi er löng trjóna eða oddur á lokinu (41. mynd).

Dæmi: Lækjasnápur (*R. riparioides*).

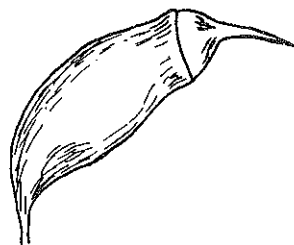
Sniðmosi: *Plagiochila*. 1 teg.

Af nafnorðinu snið, "skálina". Þekki-ist á því hve blöðin eru sérkennilega skástæð á stönglinum.

Snoturmosi: *Pohlia*. -snotri. 13 teg.

Af lýsingarorðinu snotur, "allfriður, laglegur". Þetta eru yfirleitt frekar snávxanir en snotrir mosar.

Dæmi: Lindasnotri (*P. wahlenbergii*).

41. mynd. Snápmosi. Gróhirsli með loki (*Rhynchostegium confertum*).

Snuddmosi: Amblystegium. -snuddi. 5 teg.
Af nafnorðinu snudd, "snuður, vakk, snöltur". Þetta eru smávaxnir jarðlægir mosar sem oft vaxa innan um aðrar hávaxnari tegundir.
Dæmi: Fjörusnuddi (A. compactum).

Snúðmosi: Barbula. 1 teg.
Af nafnorðinu snúður, "það að vera snúinn, snúningur". Opkransinn er snúinn (42. mynd).

Snyrilmosi: Tortella. -snyrill. 2 teg.
Af nafnorðinu snyrill, "snúinn hárlokkur, hringlokkur". Blöðin eru snúin, oftast hringsnúin (43. mynd).
Dæmi: Brotsnyrill (T. fragilis).

42. mynd. Snúðmosi. Gróhirsla með opkransi (Barbula unguiculata).

Sokkmosi: Bryoerythrophyllum. -sokki. 2 teg.
Af nafnorðinu sokkur, "(mishá) skjóflík á (manns)fót". Uppréttir mosar. Áberandi er að neðsti hluti sprotans er þöruvisi á lit en efri hlutinn.
Dæmi: Ryðsokki (B. recurvirostrum).

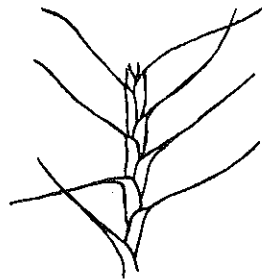
Sótmosi: Andreaea. -sóti. 2 teg.
Af nafnorðinu sóti, "smágeri kolefnisduft er myndast sem útfall úr reyk við ófullkominn bruna lífrænna efna". Smávaxinn dökkbrúnn mosi.
Dæmi: Rífsóti (A. blyttii).

Sparrmosi: Distichium. -sparri. 2 teg.
Af nafnorðinu sparr, "spjót". Fremri hluti blaðanna er þráðmjór og stendur oftast þvert út frá stönglinum (44. mynd).
Dæmi: Lotsparri (D. inclinatum).

Spengilmosi: Anastrophyllum. 1 teg.
Af nafnorðinu spengill, "hár og spengilegur maður". Oftast ógreindir, langir, grannir, uppréttir mosar.

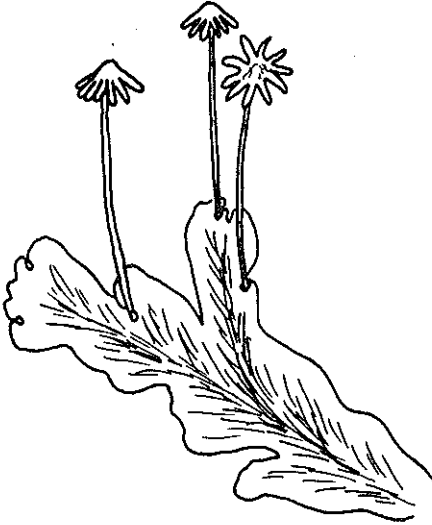
Sporamosi: Eurhynchium. -spori. 4 teg.
Af nafnorðinu spori, "gaddur aftur úr skóhæl reiðmanns". Bláðrifið endar sem gaddur aftur úr bakhlíð blaðsins (45. mynd).
Dæmi: Giljaspori (E. striatum).

Stásmosi: Tetraplodon. 1 teg.
Af nafnorðinu stássi, "glys, skraut". Mjög litskrúðugur mosi.

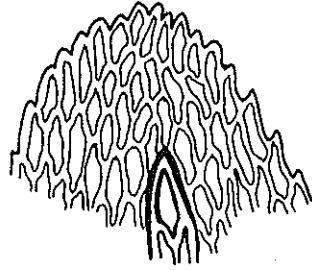

44. mynd. Sparrmosi. Hluti af sprota (Distichium capillaceum).

43. mynd. Snyrilmosi. Útlit þurrar plöntu (Tortella tortuosa).

45. mynd. Sporamosi. Séð aftan á fremsta hluta greinablaðs (Eurhynchium pulchellum).

46. mynd. Stjörnumosi. Utlit kvenplöntu með þrem stikilshöfðum (Marchantia alpestris).

Stjörnumosi: Marchantia. -stjarni. 3 teg.

Af nafnorðinu stjarna, "stjörnulaga hlutur (t.d. með e.k. geislum út frá miðpunkti)". Stikilshöfuð kvenplöntunnar eru stjörnulaga og eru þau einkennandi fyrir ættkvíslina (46. mynd).

Dæmi: Garðastjarni (M. polymorpha).

Stubbmosi: Trichostomum. 1 teg.

Af nafnorðinu stubbur, "e-ð stutt, stúfur". Stöngull stuttur, blöðin stutt en nokkuð breið, oftast snubbótt, en smástubbur af rifinu gengur fram úr blöðkunnni og myndar stuttan brodd á blaðendann.

Stúfmosi: Gymnostomum. 1 teg.

Af nafnorðinu stúfur, "það sem eftir er þegar e-ð er skorið, höggvið af, stubbur". Blöðin eru nokkurn veginn jafnbreið frá grunni og áberandi snubbótt, nær þverstýfð að framan.

Svaðilmosi: Scorpidium. -svaðill. 2 teg.

Af nafnorðinu svaðill, "sóði". Þessir mosar vaxa alltaf í bleytu, í mýrum, flóum og tjörnum eða í eðju við tjarnir.

Dæmi: Tjarnasvaðill (S. scorpioides).

Sveigmosi: Pterogonium. 1 teg.

Af nafnorðinu sveigur, "e-ð bogið, sveigt". Greinarnar sveigjast allar í sömu átt.

Sverðmosi: Bryoxiphium. 1 teg.

Af nafnorðinu sverð, "tvieggjað högg- og lagvopn". Blöðin eru í tveim röðum, eru aðlæg og skarast. Sprotinn verður því sverðlaga (47. mynd).

47. mynd. Sverðmosi. Utlit (Bryoxiphium norvegicum).

Taðmosi: *Spiachnum*. -teðill. 2 teg.

Af nafnorðinu tað, "saur hrossa eða sauðfjár". Vex á taði eða mykju.

Dæmi: Hnappteðill (*S.sphaericum*).

Tandurmosi: *Aulacomnium*. -tandri. 2 teg.

Af nafnorðinu tandur, "eldur". Þessir mosar eru ljósgulir og mynda áberandi ljósa flekki þar sem þeir vaxa.

Dæmi: Bryðjutandri (*A.turcidum*).

Tildurmosi: *Hylocomium*. -tildri. 2 teg.

Af nafnorðinu tildur, "klifur, þril". Stönglarnir eru sveigðir. Mosinn vex þannig að hver ársprotti vex uppúr baki þess næsta á undan. Mosinn þrilar þannig alltaf upp á við (48. mynd).

Dæmi: Skógatildri (*H.splendens*).

Tindilmosi: *Abietinella*. 1 teg.

Af nafnorðinu tindur, "gaddur, pinni, tönn". Mosinn er reglulega fjaðurgreindur og minna greinarnar á tinda í hrifu vegna þess hve fingerðar þær eru.

Toppamosi. *Timmia*. -toppur. 4 teg.

Af nafnorðinu toppur, "lokkur, hárskúfur". Uppréttir, nokkuð stórir mosar, sem vaxa oft í toppum.

Dæmi: Hagatoppur (*T.austriaca*).

Totmosi: *Arctoa*. -toti. 2 teg.

Af nafnorðinu toti, "angi, smágrein" og "tota". Uppréttir en smávaxnir mosar. Gróhirsli er stilkstutt og sést sem smátota uppúr blöðunum.

Dæmi: Rindatoti (*A.fulvella*).

Trefjumosi: *Ptilidium*. 1 teg.

Af nafnorðinu trefja, "e-ð trosnað, trosnaður þráður". Blöðin eru djúpt klofin og auk þess eru fingerðir þræðir á blaðröndunum (49. mynd).

Tritilmosi: *Desmatodon*. -tritill. 3 teg.

Af nafnorðinu tritill, "lítill hnykill". Uppréttir en mjög stuttir mosar.

Dæmi: Bakkatritill. (*D.cernuus*).

Tæfilmosi: *Anomodon*. -tæfill. 2 teg.

Af nafnorðinu tæfill, "rófa, skott". Með jarðlægum stöngli en uppréttum greinum sem minna á skott, t.d. tófuskott.

Dæmi: Brekkutæfill (*A.viticulosus*).

48.mynd. Tildurmosi. Utlit (*Hylocomium splendens*).

49. mynd. Trefjumosi.
Bláð (Ptilidium ciliare).

Vendilmosi: Ditrichum. -vendill. 5 teg.

Af nafnorðinu vendill, sbr. rjóðvendill, "rjóðandi sproti, sverð". Mjóir og oftast smávaxnir mosar með löngum og mjóum blöðum.

Dæmi: Volgruvendill (D. lineare).

Viskmosi: Cynodontium. -viskill. 2 teg.

Af nafnorðinu visk, "vöndull". Uppréttir mosar sem mynda smáviskar.

Dæmi: Hnúðviskill (C. strumiferum).

Væðumosi: Hygrohypnum. -væðill. 9 teg.

Af nafnorðinu væða, "dögg, náttfall". Allar tegundir af þessari ættkvísl vaxa í sífelldum raka.

Dæmi: Sytruvæðill (H. luridum).

Væskilmosi: Cephaloziella. -væskill. 5 teg.

Af nafnorðinu væskill, "pervisalegur, kraftasmár maður, aukvisi". Smávaxnastir íslenskra mosa.

Dæmi: Fjallavæskill (C. arctica).

Vöggmosi: Pleuridium. 1 teg.

Af nafnorðinu vöggur, "vöggubarn, smávaxinn maður". Mjög smávaxnir mosar. Gróhirslan er næstum hulin af kvenhlífarblöðunum, sem mynda einskonar vöggju utan um hana (50. mynd).

Vöndulmosi: Kiaeria. -vöndull. 4 teg.

Af nafnorðinu vöndull, "göndull, knippi". Uppréttir mosar, margar plöntur saman í knippum.

Dæmi: Krókvöndull (K. falcata).

Þokkmosi: *Entosthodon*. -þokki. 2 teg.
Af nafnorðinu þokki, "yndisþokki, persónutöfrar". Smávaxnir en snotrir mosar.

Dæmi: Ylþokki (*E.attenuatus*).

Þófamosi: *Conostomum*. 1 teg.

Af nafnorðinu þófi, "flóki, ullarvöndull". Sérkennandi fyrir þennan mosa er hve þetta hnúska hann myndar.

Þvengmosi: *Heterocladium*. 1 teg.

Af nafnorðinu þvengur, "mjó skinnræma". Stönglarnir eru jarðlægir og rengrulegir, greinarnar uppréttar og mjóar.

Þyrilmosi: *Oncophorus*. -þyrill. 2 teg.

Af nafnorðinu þyrill, "úfið og hrokkið hár". Blöðin eru útstæð þegar þau eru rök en áberandi hrokkin þegar þau eru þurr.

Dæmi: Eyrabyrill (*O.wahlenbergii*).

Þgurmosi: *Ulota*. 1 teg.

Af nafnorðinu þgur, "vik, umgirt klettum; klettagil við sjó". Strandmosi, sem oft er afar áberandi á klettum við sjó.

Þrmosi: *Aongstroemia*. 1 teg.

Af nafnorðinu þr, "píla". Þrsmár oftast ógreindur mosi með mjóum, uppréttum sprotum, sem standa dreift og líta út eins og þrvar upp úr jarðveginum.

50.mynd. Vöggmosi.
Planta með gró-
hirslu (*Pleuridium*
subulatum).

ATTKVISLIR I STAFROFSRÖD LATNESKRA HEITA

<u>Abietinella</u>	Tindilmosi	<u>Encalypta</u>	Klukkumosi
<u>Amblyodon</u>	Bjúgmosi	<u>Entodon</u>	Röðulmosi
<u>Amblystegium</u>	Snuddmosi	<u>Entosthodon</u>	Þokkmosi
<u>Amphidium</u>	Gopmosi	<u>Eurhynchium</u>	Sporamosi
<u>Anastrophyllum</u>	Spengilmosi	<u>Fissidens</u>	Fjúðurmosi
<u>Andreaea</u>	Sótmosi	<u>Fontinalis</u>	Armosi
<u>Aneura</u>	Fleðumosi	<u>Fossombronia</u>	Skrúðmosi
<u>Anoetandium</u>	Bólsturmosi	<u>Frullania</u>	Krýsilmosi
<u>Anomobryum</u>	Bjartmosi	<u>Funaria</u>	Bólmosi
<u>Anomodon</u>	Tæfilmosi	<u>Glyphomitrium</u>	Hnyðrumosi
<u>Anthelia</u>	Hélumosi	<u>Grimmia</u>	Skeggmosi
<u>Antitrichia</u>	Hraukmosi	<u>Gymnocolea</u>	Hyrumosi
<u>Aongstroemia</u>	Órmosi	<u>Gymnomitrium</u>	Kólfmosi
<u>Archidium</u>	Slæðumosi	<u>Gymnostomum</u>	Stúfmosi
<u>Arctoa</u>	Totmosi	<u>Haplomitrium</u>	Serkmosi
<u>Asterella</u>	Kögurmosi	<u>Harpanthus</u>	Fölmosi
<u>Atrichum</u>	Randamosi	<u>Hedwigia</u>	Brámosi
<u>Aulacomnium</u>	Tandurmosi	<u>Helodium</u>	Kambmosi
<u>Barbilophozia</u>	Larfamosi	<u>Herbertus</u>	Forkmosi
<u>Barbula</u>	Snúðmosi	<u>Heterocladium</u>	Þvengmosi
<u>Bartramia</u>	Barðamosi	<u>Homalia</u>	Skræðumosi
<u>Blasia</u>	Blettamosi	<u>Homalothecium</u>	Lokkmosi
<u>Elepharostoma</u>	Geislamosi	<u>Hydrobiella</u>	Angamosi
<u>Blindia</u>	Almosi	<u>Hydrohypnum</u>	Væðumosi
<u>Brachythecium</u>	Brekamosi	<u>Hylocomium</u>	Tildurmosi
<u>Bryocerythrophyllum</u>	Sokkmosi	<u>Hymenostylium</u>	Lokumosi
<u>Bryoxiphium</u>	Sverðmosi	<u>Hypnum</u>	Faxmosi
<u>Bryum</u>	Hnokkmosi	<u>Isopterygium</u>	Glitmosi
<u>Calliergon</u>	Hrókmosi	<u>Isothecium</u>	Skúfmosi
<u>Calliergonella</u>	Geirmosi	<u>Juncermannia</u>	Bleðilmosi
<u>Calypogeia</u>	Gyrðilmosi	<u>Kiaeria</u>	Vöndulmosi
<u>Campyllum</u>	Brandmosi	<u>Kurzia</u>	Griplumosi
<u>Campylopus</u>	Burstamosi	<u>Lejeunea</u>	Eysilmosi
<u>Catoscopium</u>	Perlumosi	<u>Leptobryum</u>	Nálmosi
<u>Cephalozia</u>	Pisilmosi	<u>Lescurea</u>	Leskjumosi
<u>Cephaloziaella</u>	Væskilmosi	<u>Leucodon</u>	Skottmosi
<u>Ceratodon</u>	Hlaðmosi	<u>Lophocolea</u>	Drýsilmosi
<u>Chiloscyphus</u>	Skjallmosi	<u>Lophozia</u>	Lápmosi
<u>Cinclidium</u>	Skartmosi	<u>Marchantia</u>	Stjórnumosi
<u>Cirriphyllum</u>	Broddmosi	<u>Marsupella</u>	Skarðamosi
<u>Cladopodiella</u>	Krilmosi	<u>Meesia</u>	Kverkmosi
<u>Climacium</u>	Krónmosi	<u>Metzgeria</u>	Refilmosi
<u>Conocephalum</u>	Flekkmosi	<u>Mnium</u>	Skænumosi
<u>Conostomum</u>	Þófamosi	<u>Moerckia</u>	Slitrumosi
<u>Cratoneuron</u>	Skrápmosi	<u>Myurella</u>	Ripmosi
<u>Ctenidium</u>	Glæsimosi	<u>Nardia</u>	Naddmosi
<u>Cynodontium</u>	Viskmosi	<u>Neckera</u>	Flettmosi
<u>Desmatodon</u>	Tritilmosi	<u>Odontoschisma</u>	Gepilmosi
<u>Dichodontium</u>	Hrufumosi	<u>Oligotrichum</u>	Gáramosi
<u>Dicranella</u>	Rindilmosi	<u>Oncophorus</u>	Þýrilmosi
<u>Dicranoweisia</u>	Hnökkurmosi	<u>Orthothecium</u>	Sindurmosi
<u>Dicranum</u>	Brúskmosi	<u>Orthotrichum</u>	Hettumosi
<u>Didymodon</u>	Hnubbmosi	<u>Oxystegus</u>	Kuðulmosi
<u>Diphyscium</u>	Hnotmosi	<u>Paludella</u>	Rekilmosi
<u>Diplophyllum</u>	Flípmosi	<u>Pellia</u>	Blaðkmosi
<u>Distichium</u>	Sparrmosi	<u>Peltolepis</u>	Flygsumosi
<u>Ditrichum</u>	Vendilmosi	<u>Phaeoceros</u>	Hornmosi
<u>Drepanocladus</u>	Klómosi	<u>Philonotis</u>	Prúðmosi

<u>Plagiobryum</u>	Kylfumosi	<u>Riccia</u>	Nistilmosi
<u>Plagiochila</u>	Sniðmosi	<u>Saelania</u>	Blámosi
<u>Plagiopus</u>	Rákamosi	<u>Sauteria</u>	Mjallmosi
<u>Plagiothecium</u>	Blikmosi	<u>Scapania</u>	Leppmosi
<u>Pleuridium</u>	Vöggmosi	<u>Schistidium</u>	Kragamosi
<u>Pleurocladula</u>	Fannmosi	<u>Scleropodium</u>	Döggmosi
<u>Pleurozium</u>	Hrisamosi	<u>Scorpidium</u>	Svaðilmosi
<u>Pogonatum</u>	Höttmosi	<u>Seligeria</u>	Bikarmosi
<u>Pohlia</u>	Snoturmosi	<u>Sphagnum</u>	Barnamosi
<u>Polytrichum</u>	Haddmosi	<u>Splachnum</u>	Taðmosi
<u>Porella</u>	Fleygmosi	<u>Steconia</u>	Hnoðmosi
<u>Pottia</u>	Grytumosi	<u>Taxiphyllum</u>	Gljamosi
<u>Preissia</u>	Dröfnumosi	<u>Tayloria</u>	Laufamosi
<u>Pseudoleskeella</u> ..	Lufsumosi	<u>Tetralopozia</u>	Rekkmosi
<u>Psilopilum</u>	Skallamosi	<u>Tetraplodon</u>	Stássmosi
<u>Pterigynandrum</u> ..	Reifamosi	<u>Thamnobryum</u>	Fossmosi
<u>Pterogonium</u>	Sveigmosi	<u>Thuidium</u>	Flosmosi
<u>Ptilidium</u>	Trefjumosi	<u>Timmia</u>	Toppamosi
<u>Racomitrium</u>	Gamburmosi	<u>Tortella</u>	Snyrilmosi
<u>Radula</u>	Sepmosi	<u>Tortula</u>	Skryfilmosi
<u>Reboulia</u>	Flögumosi	<u>Trematodon</u>	Hökulmosi
<u>Rhodobryum</u>	Hvirrfilmosi	<u>Trichostomum</u>	Stubbmosi
<u>Rhynchostegium</u> ..	Snápmosi	<u>Tritomaria</u>	Hakmosi
<u>Rhytidiadelphus</u> ..	Skrautmosi	<u>Ulota</u>	Ögurmosi
<u>Rhytidium</u>	Rjúpumosi	<u>Weissia</u>	Hnísilmosi
<u>Riccardia</u>	Bendilmosi	<u>Zygodon</u>	Darrmosi

ÆTTAHEITI

Þau yrðu mynduð af nafni einkennisættkvíslar ættarinnar. Þannig t.d.:

Brámosaett	Hedwigiaceae
Fléðmosaett	Aneuraceae
Grytumosaett	Pottiaceae
Skottmosaett	Leucodontaceae

Í nokkrum tilvikum er einkennisættkvíslin ekki til hérlendis. Þar sem aðeins ein íslensk ættkvísl er í ættinni fengi ættin nafn hennar. Þannig t.d.:

Geislamosaett	Trichocoleaceae
Hnotmosaett	Buxbaumiaceae
Skrúðmosaett	Codoniaceae

Í fjórum slíkum tilvikum eru fleiri en ein íslensk ættkvísl innan ættar. Þær fengju þessi nöfn:

Fúlmosaett	Geocalycaceae
Kögurmosaett	Aytoniaceae
Leskjumosaett	Leskeaceae
Mjallmosaett	Cleveaceae

ÆTTBALKAHEITI

Ættbálgar í því kerfi, sem líklega er rökréttast þeirra sem nú eru í notkun, eru:

Serkmosaettbálgur	Calobryales
Refilmosaettbálgur	Metzgeriales
Bleðilmosaettbálgur	Jungermanniales
Stjörnumosaettbálgur	Marchantiales
Hornmosaettbálgur	Anthocerotales
Barnamosaettbálgur	Sphagnales
Sótmosaettbálgur	Andreaeales
Haddmosaettbálgur	Polytrichales
Hnökkmosaettbálgur	Bryales

Þeir sem nota vilja annað kerfi mundu mynda nöfn á viðbótarættbálgum á sama hátt af einkennisættkvíslum þeirra.

TEGUNDAHEITI (DÆMI) Í STAFROFSRÖÐ ISLENSKRA NAFNA

Hér á eftir fer listi yfir þau nöfn sem notuð eru í þessu riti sem dæmi um tegundarheiti innan þeirra ættkvísla sem hafa fleiri en eina tegund. Nöfnunum er raðað í stafrófsröð íslenskra nafna:

Alfaklukka	<u>Encalypta rhabtocarpa</u>
Bakkatritill	<u>Desmatodon cernuus</u>
Bjarglaufi	<u>Tayloria acuminata</u>
Brekkutæfill	<u>Anomodon viticulosus</u>
Brotsnyrill	<u>Tortella fragilis</u>
Brúngepill	<u>Odontoschisma elongatum</u>
Bryðjutandri	<u>Aulacomnium turgidum</u>
Bugskarði	<u>Marsupella condensata</u>
Bylgjurandi	<u>Atrichum undulatum</u>
Dverghöttur	<u>Pogonatum nanum</u>
Dýjapryðill	<u>Philonotis fontana</u>
Engjabroddi	<u>Cirriphyllum piliferum</u>
Eyrabyrill	<u>Oncophorus wahlenbergii</u>
Fagurgliti	<u>Isopterygium elegans</u>
Fenjaskarti	<u>Cinclidium stygium</u>
Fjaðurbendill	<u>Riccardia multifida</u>
Fjallapísill	<u>Cephalozia pleniceps</u>
Fjallavæskill	<u>Cephaloziella arctica</u>
Fjóluburi	<u>Sphaqnum subnitens</u>
Fjörusnuddi	<u>Amblystegium compactum</u>
Flagaskrúði	<u>Fossombronia wondraczekii</u>
Flóahrókur	<u>Calliergon richardsonii</u>
Flúðaskrápur	<u>Cratoneuron commutatum</u>
Gaddaskanill	<u>Mnium spinosum</u>
Garðastjarni	<u>Marchantia polymorpha</u>
Giljaspori	<u>Eurhynchium striatum</u>
Gjótubliki	<u>Plagiothecium succulentum</u>
Grágambri	<u>Racomitrium lanuginosum</u>
Grænkólfur	<u>Gymnomitrium concinnatum</u>
Gullnistill	<u>Riccia cavernosa</u>
Götubrekill	<u>Brachythecium albicans</u>
Hagatoppur	<u>Timmia austriaca</u>
Heiðaflipi	<u>Diplophyllum taxifolium</u>
Heiðahökull	<u>Trematodon brevicollis</u>
Hjallasindri	<u>Orthothecium chryseon</u>
Hjálmkrysill	<u>Frullania dilatata</u>
Hlíðaflosi	<u>Thuidium tamariscinum</u>
Hnappteðill	<u>Splachnum sphaericum</u>
Hnúðviskill	<u>Cynodontium strumiferum</u>
Hnúskabrúskur	<u>Dicranum elongatum</u>
Hnýfilhnubbi	<u>Didymodon icmadophilus</u>
Holtafaxi	<u>Hypnum cupressiforme</u>
Hraunfjöldur	<u>Fissidens cristatus</u>
Hverableöla	<u>Jungermannia caespiticia</u>
Hærubyrstill	<u>Campylopus introflexus</u>
Keldukverkill	<u>Meesia triquetra</u>
Kjarrskrauti	<u>Rhytidiadelphus triquetrus</u>
Klettalápur	<u>Lophozia collaris</u>
Kollreipill	<u>Myurella julacea</u>
Kornadrýsill	<u>Lophocolea minor</u>
Krókvöndull	<u>Kiaeria falcata</u>
Laugagyrdill	<u>Calyptogeia muelleriana</u>
Lautalarfi	<u>Barbilophozia lycopodioides</u>

Lautaleskja	<u>Lescuraea radicata</u>
Lindasnotri	<u>Pohlia wahlenbergii</u>
Litligopi	<u>Amphidium lapponicum</u>
Ljóslyfill	<u>Plagiobryum zieri</u>
Lotsparri	<u>Distichium inclinatum</u>
Lækjásnápur	<u>Rhynchostegium riparioides</u>
Móaklóí	<u>Drepanocladus uncinatus</u>
Móbergshaddur	<u>Polytrichum sphaerothecium</u>
Myralokkur	<u>Homalothecium nitens</u>
Pollabrandur	<u>Campylium elodes</u>
Rifsóti	<u>Andreaea blyttii</u>
Rindatoti	<u>Arctoa fulvella</u>
Roðarindill	<u>Dicranella rufescens</u>
Ryðsokki	<u>Bryoerythrophyllum recurvirostrum</u>
Silfurhnokki	<u>Bryum argenteum</u>
Skammgrýtill	<u>Pottia truncata</u>
Skáhækill	<u>Tritomaria quinqueidentata</u>
Skoruflettill	<u>Neckera complanata</u>
Skorulufsi	<u>Pseudoleskeella nervosa</u>
Skógatildri	<u>Hylocomium splendens</u>
Skurðaskalli	<u>Psilopilum laevigatum</u>
Snúinskeggi	<u>Grimmia funalis</u>
Snænaddi	<u>Nardia breidlerii</u>
Strandhníisill	<u>Weissia controversa</u>
Strýhetta	<u>Orthotrichum striatum</u>
Sytruvæðill	<u>Hygrohypnum luridum</u>
Tjarnasvaðill	<u>Scorpidium scorpioides</u>
Tunguleppur	<u>Scapania lingulata</u>
Urðaskúfur	<u>Isothecium myosuroides</u>
Veggjaskryfill	<u>Tortula muralis</u>
Volgruvendill	<u>Ditrichum lineare</u>
Vätublaðkur	<u>Fellia neesiana</u>
Vörtukregill	<u>Schistidium strictum</u>
Ylpokki	<u>Entosthodon attenuatus</u>

HEIMILDIR

- Arni Böðvarsson (ritstjóri) 1983. Íslensk orðabók, Önnur útgáfa, aukin og bætt. Bókaútgáfa Menningarsjóðs. Reykjavík.
- Askell Löve 1963. Sverðmosinn. Náttúrufræðingurinn 33: 113-122.
- Bergþór Jóhannsson 1985 (handrit). Íslenskar mosategundir.
- Helgi Hallgrímsson 1983 (handrit). Íslensk mosanöfn, samantekt.

